

корів української червоної молочної породи з бугаями української м'ясної породи, дещо нижчі показники мають помісі з абердин-ангуською породою, потім з волинською м'ясною і знам'янським типом поліської м'ясної породи. В порівнянні з чистопорідними бугайцями рентабельність вище в середньому на 10-15 %.

На підставі проведеного науково – господарського дослідження з вивчення продуктивних і технологічних якостей помісних тварин можна зробити висновки про те, що у 18 місячному віці всі помісні бугайці перевищують чистопорідних української червоної молочної породи за показниками м'ясної продуктивності. У цих тварин ярко виражений м'ясний тип будови тіла, вони мають гарну швидкість росту та прирости на рівні 920-1080 г. В розрізі порід можна зазначити, що помісі з абердин-ангусами більш скоростиглі і вирощування цих тварин більше 18-ти місяців знижує рентабельність. Помісні тварини з бугаями української м'ясної, волинської та знам'янського типу поліської м'ясної можливо вирощувати до більш високих забійних кондицій (20 місяців) без втрати рентабельності.

Список використаних джерел:

1. Козирь В.С. М'ясна продуктивність бугайців різних порід. Агробізнес сьогодні – 2016. № 4. – С 9-14.
2. Рубан С.Ю. Оценка эффективности межпородного скрещивания в молочном скотоводстве/С.Ю. Рубан, В.А. Даншин//Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини (зб. наук. праць). — Вип. 11 (35), Ч. 1. Сільськогосподарські науки. — Х., 2002. — С. 130–136
3. Башенко М.І., Костенко О.І. Рубан С.Ю. Досвід і перспективи використання кросбридингу в молочному скотарстві. Вісник аграрної науки. – 2016. № 5. – С. 28-33.

Ткачук Віталій Микитович к.с.-г.н.,
кафедри транспортних технологій та засобів у АПК
ВП НУБіП України « Ніжинський агротехнічний інститут»

ОЦІНКА ХАРАКТЕРУ ОТЕЛЕНЬ КОРІВ – ЯЧ СЕЛЕКЦІЙНА ОЗНАКА З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ВІДТВОРЕННЯ В СТАДІ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ

Аналіз майже 9 тис. Отелень корів і нетелей у стаді м'ясної худоби показав, що за 9 – річний період процент тільних корів варіював від 67 до 81, близнятами

досягали 3%, а загибель телят від народження до відлучення становила від 9 до 19%. Відбір бугаїв-плідників за показником легких отелень істотно зменшив кількість патологічних родів у корів і нетелей

В м'ясному скотарстві, де основним видом продуктивності маток є приплід, ідеальним було б отримувати від кожної матки, залишеної для відтворення, по одному теляті щорічно. Але ефективність цієї галузі суттєво знижується внаслідок яловості корів і відходу телят (10 - 15%) із - за абортів, мертвонароджених, важких отелень і перенотальної смертності, а також по іншим причинам в період підсосу.

Відтворна здатність корів - комплексна селекційна ознака, яку враховують у всіх програмах удосконалення існуючих і створення нових порід молочної та м'ясної породи. Важливою ознакою у цьому комплексі є особливості протікання отелень і за думкою Г. Мініш і Д. Фокс (1986), для виробництва отелення - саме головне випробування від моменту встановлення тільності до відйому здорового теляти.

Слід прагнути для кожної популяції враховувати допустиму, біологічно обгрунтовану частоту важких отелень і, по можливості, сприяти їх зниженню селекційними прийомами.

Необідність включення даної ознаки в селекційний процес визвана використанням при створенні української м'ясної породи, шаролеської породи (частка її участі 37,5 %), яка характеризується поряд з високим м'ясними якостями, великою живою масою і специфічною морфологією новонароджених телят, що значно збільшує частоту важких отелень. Для усунення цього недоліку при створенні нової породи використовувалася сіра українська, яка відрізняється низькою масою новонароджених телят, «умовна частка» кровності цієї породи складала 12,5 - 25,0 %.

При здійсненні добору, в процесі створення української м'ясної породи, враховувалися особливості будови тазу корови і передбачувана маса і анатомічна будова плода. Проводили також комплексну оцінку бугаїв - плідників, аналізуючи характер отелень маток, запліднених спермою цих бугаїв. За показниками оцінки із селекційного процесу виводили маток, схильних до важких отелень, і бугаїв - плідників, які дають підвищену частоту дістоцій* (більш 5%).

В даній статті розглядаються деякі результати досліджень і наведені

показники відтворення у стаді м'ясної худоби в процесі створення української м'ясної породи.

Починаючи з 1985 року, кожний отел класифікували по одній із наступних категорій 4-х бальної системи важкості: 1 бал - легкий (нормальний), без допомоги людини; 2 бали - (ускладнений), з незначною допомогою людини; 3 бали - (важкий), з кваліфікованою допомогою людини, але благополучним результатом; 4 бали - дуже важкий (патологічний), з летальним результатом для матері, плода чи обох.

Враховувалися отелення телятами-одинаками, з переднім положенням, правильними позиціями і членоположенням. Усього було враховано 8681 отелення.

Кількість корів у стаді на початок кожного року складала у середньому 1046,2 голови (лім - 1010 - 1170 гол.), а нетелів відповідно 192 гол. (лім - 121 - 258 голів). Рівень тільності корів за цей період в середньому складав 73, 71% (лім - 67,4 - 81,1%), що явно недостатньо і обумовлено погрішеністю в годівлі і утриманню корів.

Кількість важких отелень до 1991 і 1992 рр. відносно 1986 р., знизилася на 1,3 і 2,8 % відповідно серед корів і на 7,5 і 10,0 % - серед первісток. При цьому в значній мірі знизилася кількість отелень з летальними наслідками, особливо серед первісток (на 2,0 і 3,1 %). Цьому сприяло систематичне вибракування корів з вузьким тазом, а також люмінація бугаїв-плідників, які показують найбільшу частоту дістоцій у маток, запліднених їх спермою. Сприяло цьому також і підвищення у стаді частки корів бажаного типу 4-породного поєднання (кіан х шаролле х симентал х сіра українська) і розведення їх «у собі», схильних до народження нащадків бажаної морфологічної будови, унаслідуваного від кіанської і сіро української худоби і, тим самим, більш вільно приходящі через родові шляхи матері. У 1986 р. частка цих маток складала 24,9 % (п = 124), а у 1992 році вона зросла 85% (п = 915). Це відобразилося на зменшенні кількості тварин, отриманих за гетерогенним доббором, що знизило ефект гетерозису, а відповідно, і живу масу новонароджених, яка є одним із основних генетичних факторів, визначаючих перебіг пологів.

Підтвердженням цього можуть бути дані по живій масі новонароджених телят.

Цей показник у 1986 році серед бугайців складав, в середньому, 45 кг. (lim - 20-60 кг.), а до 1992 року знизився до 39 кг (lim - 23 - 58 кг). Аналогічна тенденція спостерігається і серед новонароджених теличок: 41 кг (lim - 19-51) і 36 кг (lim - 23 - 50) серед бугайців відповідно.

Випадки народження близнюків сприяють підвищенню показника плодовитості корів. В цих дослідженнях народження близнюків коливалося від 1,4 % (у 1984 році) до 3,2 % (у 1992 році), в середньому - 1,87 %. Але із - за властивої двохплідної вагітності, більш низькою живою масою новонароджених (за причиною скорочення періоду ембріонального розвитку і пов'язаного з цим фізіологічного і анатомічного мінімуму) шанс на їх виживання знаходилися на рівні 65,1 - 85,7% .

Частота випадків абортів і мертвонароджених коливалася від 2,0 до 5,3 % (M = 3,76%). За час обліку, відхід телят внаслідок важких отелень і, як наслідок, перенотальної смертності (протягом 48 годин після народження) зменшилася з 6,4 % (у 1985 р) до 2,8 % (у 1992 році), а чистий вихід ділових телят (при відлученні у 6-8 міс. віці) на матку яка отелилась коливався від 8,8 до 92,8 %. За думкою деяких закордонних фахівців, для ефективного функціонування м'ясного скотарства чистий вихід телят повинен складати не менше 82%. В США в різні роки він складав 65-81%, що негативно відображається на економіці галузі, так як за думкою Г. Мініш і Д.Фокса (1986), дохід отриманий від відлучення телят, у два рази вищий, чим від приросту, і у 20 разів вище, чим від якості туш. У контрольному стаді чистий вихід телят у 1990 році наблизився до бажаного (78,1 %), а інші роки обліку він низький і коливався від 63,2 до 68,9%.

Таким чином, впроваджена система оцінки тварин за характером отелень сприяє зменшенню частки важких отелень. Це має також і господарське значення і дозволяє підвищити функціональну, а відповідно і економічну ефективність тварин які використовуються.

Список використаної літератури

1. Putting Meat on the Table: Industrial Farm Animal Production in America : A Report of the Pew Commission on Industrial Farm Animal Production, pp. 1–9, available at: www.ncifap.org/_images/PCIFAPSmry.pdf.
- 2.. Red meat. Agribusiness Handbook. FAO, 2009, p. 7, available at: <http://www.fao.org>.

3. Living in a World of Decreasing Resources & Increasing Regulation: How to Advance Animal Agriculture, 2012, available at: <http://www.thebeefsite.com>.
4. Caldwell W.J., and Toombs M. Planning and Intensive Livestock Facilities : Canadian Approaches, available at:
http://www.waynecaldwell.ca/Publications/livestock_XCanada.pdf.
5. The Regulation of Intensive Livestock Operations in Saskatchewan, available at:
http://www.agriculture.gov.sk.ca/Regulation_ILOs_SK.
6. Kunkel P.L., Peterson J.A., Mitchell J.A. Agricultural Production Contracts. Minnesota : Univ. of Minnesota, available at:
<http://www.extension.umn.edu/distribution/businessmanagement/DF7302.html>.

Ткачук Віталій Микитович к.с.-г.н.,
кафедри транспортних технологій та засобів у АПК
ВП НУБіП України « Ніжинський агротехнічний інститут»

ОЦІНКА М'ЯСНИХ ЯКОСТЕЙ ХУДОБИ ЗА «ІНДЕКСОМ М'ЯЗОВОЇ ТКАНИНИ»

Для більш об'єктивної оцінки м'ясних якостей худоби пропонується і обґрунтовується показник «індекс м'язової тканини» (ІМТ). Його розраховують як відношення маси м'язової тканини до суми маси кісток, сполучної та жирової тканин.

При оцінці м'ясної продуктивності тварин та якості м'яса застосовують велику кількість показників. Основні серед них - маса туші та її найцінніший компонент - м'язова тканина. Відносні показники, такі як вихід туші та забійний, мають другорядне значення і взагалі, кількість та якість м'яса, як харчового продукту, має вимірюватися абсолютними показниками, а не відносними. Крім того, забійний вихід, - це до певної міри показник мазкуючий. За його високими значеннями часто ховається надмірна осаленість туш, тобто недолік видається перевагою.

Показниками, що застосовуються при оцінці м'ясності тварин, є:

- Індекс м'ясності (ІМ), що розраховується як відношення суми маси м'язової та жирової тканин до маси кісток;
- Мускульно-кісткове відношення (МКС), яке вираховується шляхом ділення маси м'язової тканини на масу кісток та деякі інші;

Як відомо, що більшим попитом споживачів користується пісна частина м'якоті - м'язова тканина. І при встановленні цін на яловичину, в першу чергу, беруть до